

Meedoen in een rechtvaardige en duurzame samenleving over de rol van kerken in de WMO

Kerken spelen een belangrijke rol op het terrein van zorg en welzijn, dragen al eeuwenlang bij aan gemeenschapsvorming en komen op voor kwetsbare mensen. Zij zijn op lokaal niveau actief in vrijwilligerswerk en projecten die passen in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Kerkelijke vrijwilligers geloven in de liefde van God voor alle mensen en dat is hun drijfveer om zich in te zetten voor de medemens en voor de opbouw van een rechtvaardige en duurzame samenleving. Zij hebben aandacht voor sociale cohesie en zijn betrokken bij mensen die om welke reden dan ook in problemen zijn geraakt en hulp nodig hebben. Zij beschikken over bruikbare locaties, over bescheiden financiële middelen en zijn niet uit op winst maar werken 'pro Deo'.

De rol van de kerken bij de WMO

De kerken spelen op een geheel eigen manier een rol in het publieke domein. Die rol is in relatie tot de WMO te schetsen in een aantal mogelijkheden:

- a. mensen in nood helpen;
- b. bevorderen van gemeenschapszin en sociale cohesie, ook buiten de eigen kerkgemeenschap;
- c. problemen signaleren bij de betrokken instanties;
- d. mensen inspireren en bemoedigen om zich als burger in te zetten voor welzijn en gezondheid;
- e. deelnemen in besturen op het terrein van zorg en welzijn en zonodig zelf stichten van organisaties en instellingen;
- f. bijdragen aan het publieke debat over zorg en welzijn.

Samenwerking met kerken

Een rol van de kerken in de WMO is niet vanzelfsprekend en vraagt om samenwerking tussen kerken, instellingen en overheid. Het maken van een religieus-sociaal-kerkelijke kaart is een instrument dat in beeld kan brengen wat de kerken lokaal te bieden hebben op het terrein van de verschillende prestatievelden en wie de contactpersonen zijn. In een regierol kan de overheid de kerk betrekken bij initiatieven van andere instellingen, bij buurtprojecten en bij het werk van zorginstellingen. De overheid kan de kerken uitnodigen om eigen initiatieven te ontwikkelen en te verbreden en daarbij de samenwerking met andere instellingen te zoeken. Bij de deskundigheidsbevordering en training van (kerkelijke) vrijwilligers op het brede terrein van de WMO kan de overheid een actieve rol spelen.

De Rooms Katholieke, Protestantse en kleinere christelijke tellen ruim 7 miljoen leden, 6000 lokale parochies en gemeenten, 6500 kerkelijke gebouwen, 5000 voorgangers en 1000 andere kerkelijk werkers. Daarnaast zijn ruim 550.000 mensen actief in het kerkelijke vrijwilligerswerk. Kerkgangers doen meer vrijwilligerswerk dan anderen en doen dat ook buiten de eigen kerkelijke verbanden in het algemeen maatschappelijk belang. (bronnen: WRR Verkenning: Geloven in het publieke domein. Dec. 2006 en SCP: Investeren in vermogen. Sociaal en Cultureel Rapport 2006.)

Voorbeelden van kerkelijke betrokkenheid

Kerk en -buurtprojecten zijn er in soorten en maten en bijna altijd in samenwerking met het reguliere buurt- en wijkwerk of het plaatselijke jeugdwerk. Er worden bijvoorbeeld taallessen gegeven voor nieuw- en oudkomers, er is huiswerkbegeleiding, er zijn ontmoetingsavonden voor mensen uit verschillende culturen en met verschillende religieuze achtergronden, er zijn projecten voor de opvang van kinderen en tieners. De migrantenkerken spelen een belangrijke rol bij de opvang en integratie van nieuwkomers in de Nederlandse samenleving. (prestatievelden 4, 1 en 2)

Kerken helpen mensen bij het invullen van formulieren, bij het aanvragen van belastingteruggave of bij schuldhulpverlening en spelen een bemiddelende rol in de contacten met het maatschappelijk werk, een zorginstelling of de gemeente. Kerken kunnen een actieve rol spelen in de voorlichting over de WMO en hierin een voorbeeldrol vervullen. Kerken kunnen mensen snel en zonder bureaucratie financieel bijstaan. Ze bieden ondersteuning via een voedselbank, een lening of een gift en hebben daarvoor soms een noodfonds waarin samengewerkt kan worden met de gemeente. (prestatievelden 4, 3 en 5)

Er zijn verschillende vormen van hulp in de praktijk zoals klusjesdiensten, boodschappen doen voor mensen, helpen bij een verhuizing of een grote schoonmaakklus. Organisaties zoals Present en HiP weten nieuwe groepen vrijwilligers onder

wie veel jongeren te motiveren, voor overzichtelijke korte-termijnprojecten en voor een langdurige hulpverleningsrelatie. Zij beschikken over een databank van lokale vrijwilligers(initiatieven). (prestatievelen 4 ,5 en 6)

Inloopcentra zijn locaties waar mensen terecht kunnen voor een gesprekje, een kop koffie of een goedkope maaltijd. Er zijn er, naast de opvang van dak- en thuislozen door het Leger des Heils, ongeveer 150 van in Nederland. Zij worden grotendeels gerund door vrijwilligers en met geld uit de kerken. Een deel van de bezoekers is afkomstig uit de groep van dak- en thuislozen en (ex)psychiatrische patiënten. Soms is dit ook de ingang naar intensievere diaconale ondersteuning en begeleiding. (prestatievelen 4 , 7, 8 en 9)

Kerken bieden op beperkte schaal mogelijkheden voor vakanties voor mensen met ernstige en langdurige lichamelijke handicaps of chronische ziekte. De begeleiding wordt verzorgd door vrijwillige inzet. (prestatievelen 4 en 6)

Kerkelijke vrijwilligers zijn actief in bezoekwerk. Aan mensen thuis, in zorginstellingen, in gevangenissen en in asielzoekerscentra. Er zijn 'maatjesprojecten' waarin vrijwilligers voor langere tijd met iemand optrekken die op in sociaal isolement verkeert of extra ondersteuning nodig heeft. Kerkelijke vrijwilligers zijn betrokken bij initiatieven voor terminale en palliatieve zorg, zowel in thuisituaties als in hospices. Bijvoorbeeld in de thuishulpprojecten van de Nederlandse Patiënten Vereniging (NPV) in 70 plaatsen. Ook verlenen zij (pastorale) ondersteuning bij rouw- en verliessituaties.

Op deze manier wordt professionele zorg aangevuld met mantelzorg en vrijwilligerswerk en kan een sluitende cirkel van zorg ontstaan. (prestatieveld 4)

Kerken beschikken over veel kennis en ervaring rond zorg en welzijn in de samenleving en kunnen deze delen door zitting te nemen in de WMO-adviesraad.

Contact

Een overzicht van plaatselijke kerken is te vinden in de lokale gemeentegids. Plaatselijk werken kerken samen in een Raad van Kerken die als gemeenschappelijk aanspreekpunt kan dienen voor de gemeente. Het is daarbij van belang om de kerken en religieuze gemeenschappen die niet bij een Raad van Kerken zijn aangesloten op een andere wijze te benaderen. Sommige landelijke, regionale of plaatselijke kerkelijke bureaus houden zich ook bezig met de WMO.

Kerkelijke en diaconale websites

Rooms Katholieke Kerk: www.rkdiaconie.nl

Protestantse Kerk in Nederland/Kerk in Actie: www.kerkinactie.nl

Christelijke Gereformeerde Kerken: www.cgk.nl

Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt: www.diaconaalsteunpunt.nl

Leger des Heils: www.legerdesheils.nl

Evangelische kerken en gemeenten (Evangelische Alliantie): www.ea.nl

Samen Kerk in Nederland (Migrantenkerken): www.skinkerken.nl

Raad van Kerken in Nederland: www.raadvankerken.nl

Andere organisaties

Hulp in Praktijk: www.stichtinghip.nl

Present: www.stichtingpresent.nl

Inloop Centra Beraad: www.inloopcentraberaad.nl

Reliëf, christelijke vereniging van zorgaanbieders: www.reliëf.nl

Nederlandse Patiënten Vereniging: www.npvzorg.nl

Colofon

Projectgroep WMO

t.a.v M.E. Gaastra

Postbus 456

3500 AL Utrecht

Tel. (030) 880 18 86

Drukwerk: Libertas, januari 2007